

РЕЦЕНЗИЯ

от доц. д-р Живко Ангелов Велчев,

член на научно жури за защита на дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен “доктор”

Съставът на научното жури, на което съм член е определен със заповед № 2604 от 05.11.2024г. на ректора на Югозападен университет „Неофит Рилски“, във връзка с провеждането на публична защита на дисертационен труд на тема “ Наказателноправна защита на семейните отношения“, за присъждане на образователна и научна степен “доктор” по докторска програма „Наказателно право“, професионално направление 3.6. “Право”, област на висше образование 3. “Социални, стопански и правни науки” на **Йоана Ивова Петрова** – докторант в редовна форма на обучение към катедра “Публичноправни науки“, в Правно-историческия факултет на ЮЗУ "Неофит Рилски", с научен ръководител – доц. д-р Надежда Кръстева.

I. Кратки биографични данни за кандидата.

Йоана Ивова Петрова е придобила през 2016 г. образователно-квалификационната степен „магистър“ по специалност “Право” в Юридическия факултет на Пловдивски университет „Паисий Хилендарски”. От 2012 г. до 2021 г. заема длъжността разследващ полицай в ОД на МВР – София, като е участвала активно в разследването и разкриването на тежки умишлени престъпления от общ характер. От 2021 г. и понастоящем е асистент по “Криминалистика”, в катедра „Наказателноправни науки“, факултет „Полиция“, Академия на МВР.

II. Характеристика на научната и научно-приложната продукция на кандидата.

Обем и структура на дисертационния труд.

Представените от докторанта документи и материали представляват пълен комплект, необходим за законосъобразното протичане на защитата. Дисертационният труд в съответната форма се придружава от автореферат и автобиография. Авторефератът отговаря на изискванията по отношение на неговото съдържание, съответства на структурата и съдържанието на дисертацията, явявайки се нейното ясно и точно резюме. Във връзка с темата на дисертацията, докторантът има четири научни публикации.

Дисертационният труд съответства на изискванията на Вътрешните правила за развитие на академичния състав в Югозападен университет “Неофит Рилски” (Приети от АС с протокол № 31/18.05.2011 г., посл. изм. и доп. с протокол № 25/14.09.2022 г.) и като качество удовлетворява изискванията за придобиване на ОНС „доктор“. Не са допуснати нарушения на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ) и на Правилника за прилагането му.

Представеният труд е с обем от 225 страници. Структурата на дисертацията е обусловена от целите и задачите на изследването и включва увод, три глави, заключение и библиография на използваната литература. Справката на литературните източници включва общо 261 информационни източници – използваната литература на кирилица съдържа 44 заглавия, източниците на латиница са 17. Интернет източниците са 58, а нормативните актове (български и от европейското законодателство) са 38. Проучените и използвани съдебни актове (от българското и европейско право) са 101. Направените бележки под линия са 501, цитиранията са коректни. Използваната методика на изследване е актуална.

Докторантът е изпълнил минималните национални изисквания по чл. 26, ал. 2 и 3 на ЗРАСРБ и съответно по чл. 24, ал. 1 на Правилника за прилагане на ЗРАСРБ за образователната и научна степен „доктор“.

В **увода** на дисертационния труд са посочени причините за актуалността на темата. Очертани са обектът, предметът, целите на изследването и задачите, чрез които същите са реализирани. Посочени са използваните методи при извършване на изследването.

В **глава първа**, озаглавена „Понятие за семейни отношения и тяхното развитие“, е разгледано понятието за семейни отношения от годините непосредствено преди Освобождението на страната ни от турско робство до наши дни. Изяснено е кои семейни отношения са „същински“ и кои „условно приравнени на такива“ (несъщински), как същите са се променяли през годините и причините за това, какво е тяхното съдържание и кои деяния срещу семейните отношения са считани за престъпни през различните периоди на развитие. За целите на дисертационното изследване проучването на семейните отношения и промените, свързани с тях, са обособени в три периода – от древността до Освобождението; от Освобождението до 1945 г. и от 1945-та година до наши дни. Посочена е допирната точка между семейното и наказателното право, а именно фактът на извършено престъпление, което засяга съществуващо семейно отношение.

Във **втора глава**, озаглавена „Защита на семейните отношения от престъпления против брака, семейството и младежта според наказателния

кодекс от 1968 г.”, са разгледани същинските престъпления срещу семейните отношения, обособени в самостоятелната глава 4 на НК. Това са престъпления против брака и семейството, против гражданското състояние на лицата и против младежта. Анализът им е разделен в три точки, следващи делението им в гл.4 на НК. Голяма част от семейноправните начала и принципи, застъпени в българските семейни кодекси, получават своя наказателноправна защита. Тенденцията за ограничаване на кръга от престъпни деяния, засягащи семейните отношения, е довела до съществуването в НК само на такива, с които държавата все още не успява да се справи и заличи.

В трета глава, озаглавена „Наказателноправна защита на семейните отношения от престъпления против личността“, се посочва, че в Глава II на НК се срещат редица състави на престъпления срещу личността, които засягат и съществуващо семейно отношение. В дисертационния труд са обособени в три големи групи – престъпления против живота и здравето, засягащи семейните отношения (убийство, телесна повреда, злепоставяне); престъпления против половата неприкосновеност и половия морал, засягащи семейните отношения (изнасилване и кръвосмешение) и престъпленията, извършени в условията на домашно насилие. Изтъкнати са пропуски на законодателя, противоречива съдебна практика и са направени предложения за подобряване на наказателната рамка. Направено е разграничение между сходни престъпни състави, затрудняващи правоприлагащите органи в осъществяването от тях дейност. Изследвани въпросите на корпоративната наказателна отговорност, като е потърсен отговор на въпроса, следва ли да се въведе наказателна отговорност на юридическите лица при извършено престъпление в българското право.

В заключението се обобщава тезата на автора, че наказателноправната политика на страната ни в защитата на семейните отношения е адекватна, последователна, добре структурирана и отговаряща на настъпвалите през годините промени в разбиранията за семейните отношения, за правата и задълженията, произтичащи от тях. Редица текстове са подобрени през последните няколко години, въведени са и нови състави (напр.чл.177, ал.1 НК, чл. 190, ал.3 НК), докато други следва да бъдат прецизирани (напр.чл.116, ал.1, т.3 НК, чл.182б НК, чл.186 и чл.185, ал.1 НК), за да отговарят на тежестта на извършеното престъпление и да бъдат подчинени на цялостната логика на системата на НК.

Характеристика и оценка на дисертационния труд.

1. Работата представлява цялостно и системно изследване на наказателноправната защита на семейните отношения.

2. По своя обем, структура, съдържание, както и с оглед на използваната научна литература и нормативните актове, дълбочината на научния анализ и значимостта на изводите и научните приноси, трудът напълно отговаря на критериите и изискванията за монографично изследване.

3. Много добре е обоснована актуалността и значимостта на темата и методически правилно и ясно е изградена структурата на дисертационното изследване, обосновани са аргументи за формирания предмет на изследването.

4. Разработването на представената тема осигурява своеобразно попълване на съществуващата празнота в теоретично и практическо отношение.

5. Авторът е проявил самостоятелност към изследваната проблематика и е аргументирал своите изводи.

6. Научният апарат е детайлен, с пунктуално и прецизно цитиране.

Публикации по темата на дисертационния труд:

1. Наказателноправна защита от престъпления, извършени в условията на домашно насилие. Публикуван в сборник с доклади от научна конференция на НБУ и БАК „Приложната криминология в България” (София, 14-15 октомври 2021 г.), ISBN/ISSN 978-619-202-775-9, с.291-304;

2. Взаимодействие между институциите при престъпления, извършени в условията на домашно насилие. В: Сборник с доклади „Взаимодействие между институциите при решаване на случаи на домашно насилие”, Русенски университет, Издателство „Медиатех” – Плевен, 2023, ISBN 978-619-207-287-2, с.132 – 142

3. Принудата по чл.177, ал.1 от НК. Публикувана в списание „Правосъдие и права на човека“, Бр. 2/2023 ISSN 2815-4657, стр.76 – стр.87;

4. Противозаконното извеждане на дете извън територията на страната според НК, Бюлетин на факултет „Полиция” на Академия на МВР, бр.15/2024 г., ISSN 2683-0957 (online) и ISSN 1312-6679 (print)

Представените научни публикации позволяват да се допълни дисертационния труд, разкриват част от анализа на научните и научно-приложни приноси, както и на авторските постижения. Отличават се с прецизност, аналитичност и обоснованост на авторската позиция.

III. Основни приноси в научната, научно-приложната и преподавателска дейност на кандидата.

Научните и научно-приложните приноси в дисертационния труд са **многобройни и имат различна тежест и значение**. Най-важните, основните и съществените приноси, се заключават в следното:

1. Направен е опит за всеобхватно изследване на наказателноправната защита на семейните отношения според НК, включително в контекста на Европейското законодателство и отправените ни препоръки за промени в областта на защитата на семейните отношения.

2. Като интердисциплинарен, дисертационният труд изучава задълбочено, в тяхната логическа обусловеност нормите на семейното и на наказателното ни законодателство, което дава възможност за предлагане на балансирани решение за промени в НК – въвеждането на нови състави на престъпления и прецизиране на съществуващи такива.

3. Изяснени са редица понятия от семейното ни законодателство, възприети в НК.

4. Направен е сравнителен анализ на развитието на семейните отношения и семейното законодателство, което от своя страна спомага за разбирането на наказателноправната политика в сферата на защитата на семейните отношения в периода от Освобождението до наши дни.

5. Хронологично е проследена системата на престъпленията със семеен елемент и е извършен задълбочен анализ на наказателноправната защита на семейните отношения по сегадействащия НК, което позволи да се открият сполучливите законодателни решения, текстовете в НК, които имат нужда от корекции и празнотите, които трябва да бъдат запълнени чрез въвеждането на нови състави на престъпления.

6. Анализът на престъпленията, засягащи семейните отношения, е довел до конкретни предложения за подобряване на нормативната уредба, откритите множество проблемни моменти и разграничаването на близки по състав престъпни посегателства, биха били от полза за изучаващите и практикуващи наказателно право лица.

7. Налице е съществен практико-приложен принос с оглед установената противоречива съдебна практика по множество състави на престъпления, засягащи семейните отношения.

8. Посочени са престъпните състави, при които са налице затруднения в правната квалификация и е изяснено кога е налице престъпление от съответния вид.

Направени са следните предложения de lege ferenda:

1. Систематичното място на разпоредбата на чл. 190 НК да бъде в раздел „Престъпления срещу брака и семейството”, а не в раздел „Престъпления срещу младежта”, защото предметът на посегателство не е непълнолетно лице, за да представлява престъпление срещу младежта;

2. Досегашната ал. 3 на чл. 182 НК да стане ал. 4, а в ал. 3 да се криминализира родителското отвличане - „Родител, настойник, попечител или роднина, който незаконно изведе през границата на страната свое дете или дете, за което има задължение да се грижи или надзирава, се наказва с лишаване от свобода от 2 до 4 години”;

3. Да се разшири кръгът на престъпните субекти по чл. 182б НК (даването на съгласието за продажба на дете, произхождащо от майката на детето) и „лице от женски пол” да бъде заменено от „родител” или „майка или баща”;

4. Към нормата на чл.182б НК следва да се добави ал. 3, която да гласи, че „Наказанието по ал. 1 се налага и на жена, която дава съгласие за износване и раждане на дете, заченато с чужд генетичен материал, с цел неговата продажба” (инкриминиране на комерсиалната форма на сурогатното майчинство);

5. По отношение наказателноправната защита на семейните отношения във връзка с гражданското състояние на лицата с цел по-голяма прецизност и отчитане непосредствения обект на посегателство при тези престъпления, de lege ferenda в рамките на глава 4 могат да бъдат обособени в самостоятелен раздел – „Престъпления против гражданското състояние на лицата”;

6. Наказанието по чл.186 НК да се завиши спрямо това по чл. 185, ал. 1 НК;

7. В чл. 116, ал. 1, т. 3 думите „майка и баща” да се заменят с „родител”, а от състава да отпадне „рожден/а” по отношение на сина и дъщерята – „За убийство на родител, както и на син или дъщеря”.

8. Промяна на пострадалото лице по чл. 131, ал. 1, т. 3 и същото от „майка или баща” да бъде коригирано на „родител”.

9. Разпоредбата на чл. 93, т. 31 НК да се измени, както следва: думите „ако е извършено чрез” да се заменят с „ако е предшествано от упражнено”; „ако е предшествано от акт на” или „ако е предшествано поне веднъж от”.

IV. Критични бележки и препоръки.

С оглед на цялостната положителна оценка за разработения от докторанта Йоана Ивова Петрова дисертационен труд, бих искал да отправя препоръка за бъдещо продължаване на изследването на въпроси, касаещи теоретичните знания и практическите умения по отношение на

наказателноправната защита на семейните отношения. Докторантът следва да продължи да следи научните издания по проблематиката, като ясно и пунктуално откроява собственото си мнение в бъдещите си публикации.

V. Заключение.

Предвид изпълнението на всички нормативно установени изисквания за разработване и защита на дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен “доктор”, съгласно чл. 6, ал. 3 от Закона за развитието на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ) и на чл. 27, ал. 2 от Правилника за прилагане на ЗРАСРБ, и с оглед на направената цялостна оценка върху представения дисертационен труд, **убедено давам положителната си оценка на дисертационния труд и предлагам да бъде присъдена на Йоана Ивова Петрова образователната и научна степен “ДОКТОР”** в област на висше образование 3. “Социални, стопански и правни науки”, професионално направление 3.6. “Право”, докторска програма „Наказателно право“.

Изготвил рецензията:

Доц. д-р Живко Ангелов Велчев

29.11.2024 г.

гр. София

REVIEW

by associate professor dr. Zhivko Angelov Velchev,

member of the scientific jury for the defense of a dissertation work for awarding the educational and scientific degree “doctor”

The composition of the scientific jury, of which I am a member, was determined by Order No. 2604 of 05.11.2024. to the rector of Southwest University "Neofit Rilski", in connection with the public defense of a dissertation on the topic "Criminal law defense of family relations", for the award of an educational and scientific degree "doctor" in a doctoral program "Criminal law", professional direction 3.6. "Law", field of higher education 3. "Social, economic and legal sciences" by Yoana Ivova Petrova - full-time doctoral student at the "Public Law Sciences" department, at the Faculty of Law and History of the SWU “Neofit Rilski”, with a scientific head - Assoc. prof. Dr. Nadezhda Krasteva.

I. Brief biographical details of the applicant.

Yoana Ivova Petrova acquired in 2016 the educational and qualification degree "Master" in the specialty "Law" at the Faculty of Law of Plovdiv University "Paisiy Hilendarski". Since 2012 until 2021 holds the position of investigative police officer in the Directorate of the Ministry of the Interior - Sofia, having actively participated in the investigation and detection of serious intentional crimes of a general nature. From 2021 and is currently an assistant in "Forensics", in the department of "Criminal Sciences", Faculty of "Police", Academy of the Ministry of Interior.

II. Characteristics of the candidate’s scientific and scientific-applied production.

Volume and structure of the dissertation work.

The documents and materials presented by the doctoral student represent a complete set necessary for the lawful conduct of the defense. The dissertation work in the appropriate form is accompanied by an abstract and an autobiography. The abstract meets the requirements regarding its content, corresponds to the structure and content of the dissertation, being its clear and accurate summary. In connection with the topic of the dissertation, the doctoral student has four scientific publications.

The dissertation corresponds to the requirements of the Internal Rules for the Development of the Academic Staff at Southwest University "Neofit Rilski" (Adopted by the AC with Protocol No. 31/18.05.2011, last amended and supplemented with Protocol No. 25/14.09.2022) and, as a quality, satisfies the requirements for acquiring the ESD "doctor". There were no violations of the Law on the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria (LDASRB) and the Regulations for its implementation.

The presented work has a volume of 225 pages. The structure of the dissertation is determined by the goals and objectives of the research and includes an introduction, three chapters, a conclusion and a bibliography of the literature used. The reference of literary sources includes a total of 261 information sources - the used literature in Cyrillic contains 44 titles, the sources in Latin are 17. There are 58 Internet sources, and 38 normative acts (from Bulgarian and European legislation). There are 101 studied and used judicial acts (from Bulgarian and European law). There are 501 footnotes, the citations are correct. The research methodology used is up-to-date.

The doctoral student has fulfilled the minimum national requirements under Art. 2b, para. 2 and 3 of LDASRB and, respectively, according to Art. 24, para. 1 of the Regulations for the implementation of the LDASRB for the educational and scientific degree "doctor".

In **the introduction** of the dissertation, the reasons for the actuality of the topic are indicated. The object, the subject, the objectives of the research and the tasks through which they are realized are outlined. The methods used in conducting the research are indicated.

In **chapter one**, entitled "Concept of family relations and their development", the concept of family relations from the years immediately before the Liberation of our country from Turkish slavery to the present day is examined. It is clarified which family relationships are "real" and which are "conditionally equated to such" (non-real), how they have changed over the years and the reasons for this, what is their content and which actions against family relationships are considered criminal in different periods of development. For the purposes of the dissertation research, the study of family relations and the changes related to them are divided into three periods - from antiquity to the Liberation; from Liberation to 1945 and from 1945 to the present day. The point of contact between family law and criminal law is indicated, namely the fact of a committed crime affecting an existing family relationship.

The **second chapter**, entitled "Protection of Family Relations from Offenses against Marriage, Family and Youth under the Criminal Code of 1968", deals with the actual crimes against family relations set out in the stand-alone Chapter 4 of the

Criminal Code. These are crimes against marriage and the family, against the civil status of individuals and against youth. Their analysis is divided into three points, following their division in chapter 4 of the Criminal Code. A large part of the family law beginnings and principles advocated in the Bulgarian family codes receive their criminal protection. The tendency to limit the circle of criminal acts affecting family relations has led to the existence in the CC only of those with which the state has not yet been able to deal with and erase.

In **the third chapter**, entitled "Criminal protection of family relations from crimes against the person", it is stated that in Chapter II of the Criminal Code there are a number of compositions of crimes against the person, which also affect an existing family relationship. In the dissertation, they are divided into three large groups - crimes against life and health, affecting family relations (murder, bodily harm, ill-treatment); crimes against sexual integrity and sexual morality, affecting family relations (rape and incest) and crimes committed in the context of domestic violence. Shortcomings of the legislator, conflicting judicial practice are highlighted and proposals are made to improve the criminal framework. A distinction was made between similar criminal groups, which make it difficult for the law enforcement authorities in their activities. The issues of corporate criminal liability were investigated, and an answer was sought to the question of whether the criminal liability of legal entities should be introduced in the event of a crime in Bulgarian law.

In **the conclusion**, the author's thesis is summarized that the criminal law policy of our country in the protection of family relations is adequate, consistent, well structured and responding to the changes that have occurred over the years in the understanding of family relations, the rights and obligations arising from them. A number of texts have been improved over the last few years, and new compositions have been introduced (e.g. art. 177, para. 1 of the Criminal Code, art. 190, para. 3 of the Criminal Code), while others should be clarified (e.g. art. 116, para .1, item 3 of the Criminal Code, art. 182b of the Criminal Code, art. 186 and art. 185, paragraph 1 of the Criminal Code), in order to meet the gravity of the committed crime and to be subordinated to the overall logic of the Criminal Code system.

Characterization and evaluation of the dissertation work.

1. The work represents a comprehensive and systematic study of the criminal protection of family relations.

2. In terms of its volume, structure, content, as well as in view of the used scientific literature and legal acts, the depth of the scientific analysis and the

significance of the conclusions and scientific contributions, the work fully meets the criteria and requirements for a monographic study.

3. The topicality and importance of the topic is very well substantiated and the structure of the dissertation research is methodologically correct and clearly built, arguments for the formed subject of the research are substantiated.

4. The development of the presented topic provides a kind of filling of the existing gap in theoretical and practical terms.

5. The author has shown independence towards the researched issues and has argued his conclusions.

6. The scientific apparatus is detailed, with punctual and precise citation.

Publications on the topic of the dissertation:

1. Criminal Law Protection from Crimes Committed in the Context of Domestic Violence. Published in a collection of papers from the scientific conference of NBU and BAC "Applied Criminology in Bulgaria" (Sofia, October 14-15, 2021), ISBN/ISSN 978-619-202-775-9, pp. 291-304;

2. Interaction between institutions in the case of crimes committed in the context of domestic violence. In: Collection of reports "Interaction between institutions in solving cases of domestic violence", University of Ruse, Publishing House "Mediatech" - Pleven, 2023, ISBN 978-619-207-287-2, p.132 – 142;

3. Coercion under Art. 177, para. 1 of the Penal Code. Published in the journal "Justice and Human Rights", No. 2/2023 ISSN 2815-4657, p. 76 – p. 87;

4. Unlawful removal of a child from the territory of the country according to the Penal Code, Bulletin of the Academy of the Ministry of Interior, issue 15/2024, ISSN 2683-0957 (online) and ISSN 1312-6679 (print).

III. Main contributions in the candidate's scientific , scientific – applied and teaching activities.

The scientific and scientific-applied contributions in the dissertation work **are numerous and have different weight and importance**. The most important, basic and essential contributions are the following:

1. An attempt has been made to comprehensively examine the criminal law protection of family relations according to the CC, including in the context of European legislation and the recommendations made to us for changes in the field of protection of family relations.

2. Being interdisciplinary, the dissertation studies in depth, in their logical conditioning, the norms of our family and criminal legislation, which makes it possible to propose balanced solutions for changes in the Criminal Code - the introduction of new compositions of crimes and refinement of existing ones.

3. A number of concepts from our family legislation adopted in the CC have been clarified.

4. A comparative analysis of the development of family relations and family legislation has been made, which in turn helps to understand the criminal law policy in the field of protection of family relations in the period from the Liberation to the present day.

5. The system of crimes with a family element was traced chronologically and an in-depth analysis of the criminal protection of family relations under the current Criminal Code was carried out, which made it possible to highlight the successful legislative decisions, the texts in the Criminal Code that need correction and the gaps that need to be filled through the introduction of new offenses.

6. The analysis of the crimes affecting family relations has led to specific proposals for improving the regulatory framework, the many problematic points discovered and the differentiation of similar criminal offenses would be useful for students and practitioners of criminal law.

7. There is a significant practical-applied contribution in view of the established contradictory jurisprudence on multiple compositions of crimes affecting family relations.

8. The criminal structures in which there are difficulties in the legal qualification are indicated and it is clarified when a crime of the corresponding type is present.

The following motions de lege ferenda were made:

1. The systematic place of the provision of Art. 190 of the Criminal Code should be in the section "*Crimes against marriage and the family*" and not in the section "*Crimes against youth*", because the object of assault is not a minor to constitute a crime against youth;

2. The previous paragraph 3 of Art. 182 of the Criminal Code should become paragraph 4, and paragraph 3 should criminalize parental abduction - "*A parent, guardian, trustee or relative who illegally takes his child or a child for whom there is obligation to care or supervise, is punishable by imprisonment from 2 to 4 years*";

3. A proposal was made to expand the range of criminal subjects under Article 182b of the Criminal Code (giving consent to the sale of a child originating from the child's mother) and to replace "*female person*" with "*parent*" or "*mother or father*" ;

4. Paragraph 3 should be added to the norm of Art. 182b of the Criminal Code, which should state that "*The punishment under para. 1 is also imposed on a woman who consents to wear and give birth to a child conceived with foreign*

genetic material, for the purpose of its sale" (criminalization of the commercial form of surrogacy);

5. With regard to the criminal law protection of family relations in relation to the civil status of persons, in order to be more precise and take into account the immediate object of attack in these crimes, *de lege ferenda* within chapter 4 can be separated into a separate section - "*Crimes against the civil state of persons*";

6. The punishment under Article 186 of the Criminal Code should be increased compared to that under Article 185, Paragraph 1 of the Criminal Code;

7. In art. 116, paragraph 1, item 3, the words "*mother and father*" should be replaced by "*parent*", and "*birth*" should be dropped from the composition in relation to the son and daughter - "*For killing a parent, as and to a son or daughter*";

8. A proposal has been made to change the injured person under Article 131, Paragraph 1, Item 3 and that the same be corrected from "*mother or father*" to "*parent*";

9. A proposal was made the provision of art. 93, item 31 of the Criminal Code to be amended as follows: the words "*if it was carried out through*" to be replaced by "*if it was preceded by exercise*"; "*if preceded by an act of*" or "*if preceded at least once by*".

IV. Critical notes and recommendations.

In view of the overall positive assessment of the dissertation work developed by the doctoral student Ioana Ivova Petrova, I would like to make a recommendation for the future continuation of the study of issues concerning theoretical knowledge and practical skills regarding the criminal protection of family relations. The doctoral student should continue to follow scientific publications on the issue, clearly and punctually highlighting his own opinion in his future publications.

V. Conclusion.

Given the fulfillment of all legally established requirements for the development and defense of a dissertation for awarding the educational and scientific degree "doctor", according to Art. 6, para. 3 of the Law on the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria (LDASRB) and on Art. 27, para. 2 of the Regulations for the implementation of the LDASRB, and in view of the overall assessment made on the submitted dissertation work, **I confidently give my positive assessment of the dissertation work and propose that Yoana Ivova Petrova be awarded the educational and scientific degree "DOCTOR"** in the field of higher education 3. "Social, economic and legal sciences", professional direction 3.6. "Law", doctoral program "Criminal Law".

Prepared the review:

Assoc.prof.dr. Zhivko Velchev

29.11.2024

Sofia